

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

НН Інженерно-будівельний інститут
Кафедра Філософії, політології, психології та права

СИЛАБУС освітнього компонента – ОК 1 Історія України та української культури

Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітня програма	ОПП Менеджмент
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ECTS (90 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні
Індивідуальні завдання	реферат
Форми підсумкового (семестрового) контролю	залік

Викладач (Викладачі):

Синявська О.О., к.і.н., доцент, доцент кафедри філософії, політології, психології та права,
ol.syniavska@odaba.edu.ua

В процесі вивчення освітнього компонента у здобувачів вищої освіти сформуються навички та вміння аналізувати та пояснювати основні події в історії України та української культури, вміння переконливо викладати власні погляди на історичний процес.

Передумови для вивчення освітнього компонента: набуття програмних результатів та компетентностей за дисципліною Історія України та української культури освітніх програм першого (бакалаврського) рівня.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Диференційовані програмні результати навчання:

знати:

- основні поняття з тем історії України та української культури;
- періодизацію історичних епох та подій за сферами діяльності людини в різні періоди: від найдавніших часів до сучасності;
- культурні цінності, їх значення в історії та сучасності;
- важливі дати та події пов'язані з політичною, економічною, соціальною історією України;
- найвидатніших персоналій, які визначали хід історичних подій в Україні;
- різновиди та стилі матеріальної та духовної культури в різні історичні періоди

володіти:

- методами аналізу історичних джерел та наукової літератури з історії України та української культури;

- базовим категоріально-понятійним апаратом історичної науки та культури;
- методами і навичками культури мислення, вміння аргументовано, переконливо викладати власні погляди;

вміти:

- пояснювати значення історичних процесів в процесі розвитку особистості та суспільства;
- робити висновки про категорії та основні поняття історії;
- усвідомлювати суть поняття «історія», особливості розвитку на різних історичних етапах, проаналізувати сучасне трактування цього терміну інтерпретувати особливості національної культури українського народу, його духовні цінності та пріоритети;
- аналізувати культурний розвиток України в різні історичні епохи;
- аналізувати тенденції розвитку національної культури в контексті світового культурного процесу;
- робити висновки про історичне значення та перспективи розвитку української культури в умовах державної незалежності;
- визначати основні форми і напрями розвитку національної культури, види, стилі і жанри мистецтв.

Тематичний план

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу. Стародавня історія України.

Тема 2. Русь-Україна у IX-XII століттях. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Культура Русі-України.

Тема 3. Українські землі у складі іноземних держав. Кримське ханство. Феномен українського козацтва.

Тема 4. Національно-визвольна війна українського народу в середині XVII століття. Гетьманщина.

Тема 5. Українське національне відродження XIX ст. Українська культура XIX ст. - початку XX ст.

Тема 6. Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр. Україна в 1920-30-х роках.

Тема 7. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945) та після неї. Українська радянська культура.

Тема 8. Україна в умовах будівництва суверенної держави (90-і рр. XX ст. – початок XXI ст.). Культура незалежної України. Революція Гідності. Сучасна російсько-українська війна.

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за освітнім компонентом «Історія України та української культури» складає від 60 балів до 100 балів.

За освітнім компонентом передбачено виконання реферату.

Індивідуальне завдання має на меті визначити рівень самостійної підготовки здобувачів до освітнього компоненту та передбачає виявлення схильності студентів до певної історичної чи культурологічної проблематики, вивчення ними рекомендованої та додаткової літератури, ознайомлення з джерелами, підготовку та захист реферату.

Перелік орієнтовних тем реферату:

1. Історичний портрет княгині Ольги.
2. Князь Святослав – видатний полководець Київської держави.
3. Внутрішня та зовнішня політика Ярослава Мудрого.
4. Данило Галицький та його боротьба з загарбниками.
5. «Слово о полку Ігоревім» як історичне джерело.
6. Литовські статuti та їх значення в історії України.
7. Українські міста XVI ст.: ремесла, торгівля.
8. Братства та їх роль у суспільно-політичному житті України.

9. Берестейська церковна унія (1596 р.) і її оцінки в історичній літературі.
10. Організація шкіл та друкарень на українських землях в XV – XVII ст.
11. Атрибути гетьманської влади. Козацькі клейноди.
12. Перші походи українських козаків. Петро Конашевич-Сагайдачний.
13. Запорозьке козацтво в художній літературі.
14. Соратники Б. Хмельницького в роки Національно-визвольної війни.
15. Петро Дорошенко – гетьман України.
16. Гетьман І.Мазепа та його спроба відновити незалежність України.
17. Культура України в другій половині XVII – початку XVIII ст.
18. І. Сірко – політичний діяч, полководець, народний герой України.
19. Культура України другої половини XVIII ст.
20. М.Костомаров як історик та громадський діяч.
21. М. П. Драгоманов як учений та політичний діяч.
22. Культурологічна концепція Івана Огієнка.
23. Дмитро Донцов про зміст культури і «дух нації».
24. М.Міхновський і створення Української Народної Партії.
25. Одеса в роки революції 1905-1907 рр.
26. Життя та діяльність М.Грушевського.
27. Життя та діяльність В. Винниченка.
28. Життя та діяльність С.Петлюри.
29. Микола Скрипник: людина і політик.
30. Проблема європейського вектору української культури у творчій спадщині Миколи Хвильового.
31. Брати Василь та Федір Кричевські в історії української культури.
32. «Великий терор» 1937–1938 рр. в Україні.
33. Організація українських націоналістів: лідери, мета діяльності.
34. Головнокомандувачі УПА.
35. Операція «Вісла».
36. Участь України в міжнародних організаціях у 1945–1953 рр.
37. Українське наївне мистецтво: Марія Примаченко.
38. Діяльність П. Шелеста в Україні.
39. Українська Гельсинська група.
40. Одеса та одесити в роки сучасної російсько-української війни.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Мінімальний (60 балів) та максимальний (100 балів) результат може бути досягнений під час поточного контролю знань. Передбачені види контролю:

- захист реферату – 1 реферат в семестр – від 8 до 14 балів
- усне опитування на практичних заняттях – 8 занять – від 16 до 32 балів
- виступ під час обговорення на практичних заняттях – 8 занять – від 16 до 24 балів
- виконання тестових завдань – 1 контроль – від 20 до 30 балів.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Львів, 2022. 408 с.
2. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. Київ : Наук. думка, 2013. 1056 с.
URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1312-4/978-966-00-1312-4.pdf>
3. Історія української культури: навч. посіб. / за ред. О. Ю. Павлової. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 368 с.
4. Історія української культури: навч.-метод. комплекс. Видатні діячі української культури. Біограф. Словник (від А до Я) / Упоряд. С.О. Костишева. Київ: НТУУ «КПІ», 2013. Вип. I. 204 с.

5. Історія української культури: підручник / за ред. В. О. Лозового. Харків : Право, 2013. 368 с.
6. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2013. 991 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0009298>
7. Мицик Ю. А. Історія України: навч. посіб. Київ: Кліо, 2015. 677 с.
8. Мицик Ю., Бажан О. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України. Київ: Кліо, 2022. 688 с.
9. Огієнко І. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу. Київ: ЦУЛ, 2019. 141 с.
10. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків, 2016. 496 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Plokhii_Serhii/Brama_Yevropy_Istoriia_Ukrainy_vid_skifskykh_voien_do_nezalezhnosti/

Допоміжні джерела інформації

1. Акимович Є. О. Українська культура в історичному вимірі (IX - XVII ст.). Одеса: Маяк, 2009, 496 с.
2. Богуцький Ю.П. Українська культура в європейському контексті /Ю.П. Богуцький, В.П. Андрущенко, Ж.О. Безвершук, Л.М. Новохатько; За ред. Ю.П. Богуцького. Київ: Знання, 2007. 679 с.
3. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України. Навч. посіб. Київ: МАУП, 2004 р. 3-тє видання, стереотип. 256 с.
4. Видатні постаті української історії. Серія: Видатні українці. Персоналії. Київ, 2010. URL: <https://uahistory.co/mark.html>
5. Дашкевич Я. Постаті: Нариси про діячів історії, політики, культури. 3-тє вид., доповн. Львів: Літературна агенція "Піраміда", 2016. 807 с.
6. Каппелер А. Нерівні брати. Українці та росіяни від середньовіччя до сучасності. Чернівці: Книги-XXI, 2018. 320 с.
7. Кульчицький С., Міщенко М. Україна на порозі об'єднаної Європи. Київ: Центр Разумкова, 2018. 232 с.
8. Перелом: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. / Відп. ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022.
9. Синявська О. Взаємозв'язки німецького населення Трансністрії з німецькою окупаційною владою // Південний захід. Одесика. Історико-краєзнавчий науковий альманах. Вип.27. Одеса: Друк-й дім, 2019. С.126-137.
10. Синявська О. Піонери українського кінематографу: Данило Сахненко та Олексій Олексієнко. // Від Руси до України: шлях до себе. Книга II. Київ: вид-во «Український пріоритет», 2020. С.242-250.
11. Синявська О. О. «На вістрях штиків»: з історії російсько- українського протистояння на завершальному етапі Першої світової війни // Гуманітарні виміри воєнних часів: наукове та філософське осмислення. Колективна монографія / за ред. проф. Жарких В. Ю., доц. Рибка Н. М. Одеса: Олді+, 2024. 334 с.
12. Українська культура: цивілізаційний вимір. Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. Юрій. Київ: ІПіЕНД НАН України, 2015. 496 с.
13. Україна радянська. Люзії та катастрофи «комуністичного раю» / Заг.ред. Г. Єфіменка; Авт. кол.: Єфіменко Г., Примаченко Я., Юркова О. Х., 2017. 352 с.
14. Яковенко Н. М. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. Київ, 1997.
15. Syniavska, Olena. Der friede von Brest-Litovsk und die Ukrainische staatsgründung. Брест-Литовська мирна угода в контексті української державності. Geschichtsportal «Die Ukraine und Deutschland im 20. Jahrhundert». Історичний он-лайн портал «Україна і Німеччина у 20-му столітті». URL: <https://www.ukrainianhistoryportal.org/>

16.Syniavska, Olena. Die entstehung der Ukrainischen Staatlichkeit 1917-1918 im kontext der beziehungen zu Russland // European Socio-Legal and Humanitarian Studies. 2023, issue1, p.103-114. (1 друк.арк.) http://ehs-journal.ro/wp-content/uploads/2023/05/ESLHS_1_23.pdf

17.Syniavska, Olena: #ODESA: The City's Twisted Farewell to Russia's Imperial Past. In: ostBLOG spezial "Russlands Krieg gegen die Ukraine" URL: <https://ukraine2022.ios-regensburg.de/odesa01/>